

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาพระพุทธศาสนา
ระดับชั้นประถมศึกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

The Development of Morality Based on the Four Noble Truths
in Buddhism Subject of the Elementary School Students,
Pakkred District, Nonthaburi Province

พระมหาธรรมาธิปไตย สิริภทโท (ทับแสง)¹, ชาวล ศิริวัฒน์² และ สมปอง สุวรรณภุมมา³

Phramaha Ratthapol Siribhaddo (Tabsang), Chaval Siriwat
and Sompong Suwanphuma
(pmsiripatto@gmail.com)

Received: September 15, 2021

Revised: November 25, 2021

Accepted: November 28, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” เป็น การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบ One Group Pre-test – Pos-test Design ทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน (One Group Pretest – Posttest Design) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และ 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

² สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

³ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 16.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 2.892 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 21.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 3.425 ค่าความเฉลี่ยของผลต่างเท่ากับ 9.02 และเมื่อทดสอบหาค่า t-test เท่ากับ 30.213 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชา พระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชา พระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.59, S.D. = .434) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน สามารถเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา (\bar{X} = 4.42, S.D. = .280) ลำดับที่ 2 คือ ด้านประโยชน์ (\bar{X} = 4.36, S.D. = .392) ลำดับที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.30, S.D. = .418) ลำดับที่ 4 ด้านผู้สอน (\bar{X} = 4.24, S.D. = .321) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม, หลักอริยสัจ 4, รายวิชาพระพุทธศาสนา

Abstract

The thesis entitled “The Development of Morality Based on the Four Noble Truths in Buddhism Subject of the Elementary School Students, Pakkred District, Nonthaburi Province” was an experimental research by means of a one-group pretest – posttest design. The research consisted of the following objectives: 1) to study the learning achievement through a pretest and posttest of Buddhism subject by the teaching process based on the four noble truths of the 6th elementary school students, Wat Pho Baan Aoi School, Pakkret district, Nonthaburi province and 2) to study the satisfaction of the 6th elementary school students through a posttest of Buddhism subject by the

teaching process based on the four noble truths, Wat Pho Baan Aoi School, Pakkret district, Nonthaburi province. From the study, it was found as follows:

1. The comparison results of the pretest and posttest of Buddhism subject by the teaching process based on the four noble truths of the 6th elementary school students, Wat Pho Baan Aoi School, Pakkret district, Nonthaburi province showed that pretest had a mean of $\bar{X} = 16.42$ with the standard deviation (S.D.) equal to 2.892. While posttest had a mean of $\bar{X} = 21.54$ with the standard deviation (S.D.) equal to 3.425. The difference of both scores had a mean of 9.02. The t-test was found equal to 30.213. When comparing the learning achievement of pretest and posttest, it revealed that the posttest had a higher score with a statistical significance at the 0.05 level according to the assumption set.

2. The result on the satisfaction of the 6th elementary school students through a posttest of Buddhism subject by the teaching process based on the four noble truths, Wat Pho Baan Aoi School, Pakkret district, Nonthaburi province found to be overall at a high level ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.434). When considering each aspect, it revealed the 4 aspects that had the level of satisfaction from highest to lowest as follows: 1st aspect on contents ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.280), 2nd aspect on benefits ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.392), 3rd aspect on learning activities ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.418), and lastly, 4th aspect on teachers ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.321).

Keywords: The Development of Morality, Four Noble Truths, Buddhism Subject

บทนำ

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในพระราชบัญญัตินี้ หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมาย และหลักการ มาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ตามมาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมี

ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 24 ข้อ 5 ได้กำหนดว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปลูกฝังกันมาตั้งแต่เด็ก เพราะคุณธรรมจริยธรรมนั้นนอกจากจะทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความเจริญก้าวหน้าแล้ว คนที่มีคุณธรรมจริยธรรมกับตนเองดีมักเป็นคนທີ່ประสบความสำเร็จทั้งการเรียน การงาน และการดำรงชีวิต การส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมในตนเองนั้น จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม การมีคุณธรรมจริยธรรมในตนเอง จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็กและความมีคุณธรรมจริยธรรมในตนเอง จะเป็นพื้นฐานของบุคคลในการควบคุมตนเองให้มีคุณธรรมจริยธรรมในสังคมต่อไปในปัจจุบันการศึกษามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากต่อสังคมไทย เพราะสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่มีหน้าที่ในการให้การศึกษากับกุลบุตร อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดศิลปวิทยาการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ การศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะนำพาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เรียนตลอด 12 ปีการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อม รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา ตามขอบเขตที่กำหนดไว้มีเป้าหมาย ความคาดหวังที่สำคัญคือ ให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ในวิถีชีวิตประชาธิปไตยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยจัดการเรียนการสอนที่ทำหาย จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหล่านั้นและมีคุณลักษณะต่าง ๆ อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนจะต้องรู้จักพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดย

รู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ที่มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในชีวิตประจำวันได้ (ประนอม เดชชัย, 2551)

การจัดการศึกษาในทางพระพุทธศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ประเทศชาติบ้านเมืองได้รับการพัฒนา ระบบการศึกษาปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนเรียนเก่ง เป็นคนดี และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ ทุกสถานศึกษาต้องเน้นเป็นพิเศษ นอกจากสถานศึกษาแล้ว วัดก็มีส่วนในการสร้างบุคลากรที่มี คุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยสังเกตจากผู้ที่เคยผ่านการบวชเรียน นักรธรรม บาลีและระดับ มหาวิทยาลัยสงฆ์มาแล้ว ย่อมเป็นผู้รู้ดีรู้ชอบว่าสิ่งไหนควรไม่ควร เมื่อลาสิกขาก็ย่อมเป็นพลเมืองดีของสังคมประเทศชาติ (สมชัย ศรีนोक, 2557)

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง จึงต้องรู้จักนำวิธีการสอน หรือเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจะต้องรู้วิธีการฝึกผู้เรียนให้มีทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนทั้งการจัดการเรียนการสอนในสาระวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษา 1 – 6 พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ไม่สมบูรณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีสาเหตุมาจากนักเรียนมีความพฤติกรรมไม่อยู่ในหลักธรรมคำสอน ไม่มีคุณธรรม จริยธรรม กับเพื่อนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งในขณะที่ครูสอนและให้งานทำ ทำให้ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนน้อยลงซึ่งแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมให้มีความสามัคคีและมีความกตัญญูรู้คุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีการแสดงออกที่เหมาะสม การส่งเสริมมีหลายวิธี เช่น เพื่อฝึกให้นักเรียนได้รู้จักการพูดในที่ชุมชนและส่งเสริมการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบในการเรียน เพื่อฝึกให้เป็นผู้นำให้แก่เยาวชนและมีความสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในเยาวชนระหว่างสถาบันการศึกษาด้วยกัน และนักเรียนรู้สึกสนุก ให้ความร่วมมือกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนและรู้จักการวางตนทั้งกับบิดา มารดา และผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียน มีระเบียบวินัย นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนกล้าพูดกล้าคิด กล้าแสดงออก ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่คาดหวังจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน รวมทั้งสถาบันศึกษาที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนในโรงเรียนอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นแนวทางให้กับทางโรงเรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้รับนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวนนักเรียน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการ

จัดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการทดสอบค่า t-test แบบ Independent

ผลการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 16.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 2.892 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 21.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 3.425 ค่าความเฉลี่ยของผลต่างเท่ากับ 9.02 และเมื่อทดสอบหาค่า t-test เท่ากับ 30.213 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.59, S.D.= .434) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน สามารถเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา (\bar{X} = 4.42, S.D.=.280) ลำดับที่ 2 คือ ด้านประโยชน์ (\bar{X} = 4.36, S.D.= .392) ลำดับที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.30, S.D.=.418) ลำดับที่ 4 ด้านผู้สอน (\bar{X} = 4.24, S.D.= .321) ได้แสดงรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

2.1 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชา พระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านเนื้อหา โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .280) เมื่อพิจารณาในด้านเนื้อหาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือข้อ 1 เนื้อหา มีการแบ่งหัวข้ออย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .663), ข้อ 4 เนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .504), ข้อ 3 เนื้อหา มีความเหมาะสมกับระดับความรู้และความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .650), และ ข้อ 2 เนื้อหา มีความน่าสนใจและทันสมัย ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .624)

2.2 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชา พระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .418) เมื่อพิจารณาในด้านกิจกรรมการเรียนรู้เป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือข้อ 2 กิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .663) ข้อ 3 นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .663) และข้อ 1 กิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .610) ตามลำดับ

2.3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชา พระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านผู้สอน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .321) เมื่อพิจารณาในด้านผู้สอนเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือข้อ 5 มีการเตรียมความพร้อมในการสอนและมีความตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .791) ข้อ 2 อธิบายเนื้อหาเข้าใจง่ายและชัดเจน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .663) ข้อ 1 แนะนำแนวการสอนและแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .650) ข้อ 3 เสียงดังฟังชัดและสอนสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .624) ข้อ 4 มีบุคลิกภาพดี ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .624) ตามลำดับ

2.4 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชา พระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านประโยชน์ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .392) เมื่อพิจารณาในด้านประโยชน์เป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ช่วยพัฒนาความรู้ในเรื่อง ศาสนพิธี เพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .780) และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .724) และการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ ได้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .593) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในศาสนพิธีได้มากขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรลดา ผึ้งทอง (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการสอนแบบอริยสัจสี่ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย เรื่อง หลักธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรม ของนักเรียนที่เรียนจากวิธีการสอนแบบอริยสัจสี่ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 2) ความสามารถทางการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของนักเรียนที่เรียนจากวิธีการสอนแบบอริยสัจสี่ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูโสภณธรรมประดิษฐ์ (วีระพัฒน์ จันทร์ศรีนาค) (2558) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่จัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า เจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ ในภาพรวมรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านเนื้อหาการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเกียรติ์ ไชยนิวัดิต (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจสี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจสี่ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจสี่ มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจสี่ มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจสี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 16.42 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 21.54 โดยพบว่า คะแนนหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้รายวิชา พระพุทธศาสนา โดยกระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน สามารถเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.42$) ลำดับที่ 2 คือ ด้านประโยชน์ ($\bar{X} = 4.36$) ลำดับที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$) ลำดับที่ 4 ด้านผู้สอน ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยนำเหตุการณ์ปัจจุบันมาสัมพันธ์กับการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนโดยพาไปทัศนศึกษาตามวัดหรือธรรมชาติที่สงบ นิมนต์พระสงฆ์หรือผู้มีความรู้มาบรรยายตามโอกาสสมควร

2. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1) การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ควรเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดนเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวของตัวเอง เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกัน และทักษะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม พร้อมทั้งการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และพื้นฐานเดิมของนักเรียนแต่ละคน

2) ครูควรจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยการอภิปรายและให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเนื้อหาที่สอนสามารถเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ นักเรียนเข้าใจบทเรียนเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมได้ดีและชัดเจนยิ่งขึ้น

3) ควรมีการจัดกิจกรรม ที่มีการเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการเสริมแรงทางบวก เช่น การมอบรางวัล เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างสมบูรณ์แบบ

3. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น แล้วนำผลการเรียนมาเปรียบเทียบกันในแต่ละกลุ่มสาระว่า หลังจากใช้กระบวนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 แล้วผลสัมฤทธิ์มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร เป็นต้น

2) ควรสอบถาม สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียนด้วยในการจัดการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำผลที่ได้มาช่วยพัฒนาครูผู้สอนต่อไป

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

จิตรลดา ผึ้งทอง. (2558). ผลการสอนแบบอริยสัจสี่ เรื่อง หลักธรรม ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรียาอภัยพิมายจังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: นนทบุรี.

ประนอม เดชชัย. (2551). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

พระครูโสภณธรรมประดิษฐ์ (วิระพัฒน์ จันทร์ศรีนาค). (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมที่จัดการเรียนรู้อยาวนาน แนวอริยสัจสี่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช: นครศรีธรรมราช.

สมชัย ศรีนอก. (2557). กระบวนการพระพุทธศาสนากับแนวคิดการผสมผสานในสังคมไทย.

วารสารมหาจุฬาริชาการ, 1(2), 73.

สุรเกียรติ์ ไชยสวัสดิ์. (2559). การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจสี่ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี: จันทบุรี.